

Kultur- och fritidsplan för Upplands-Bro 2011-2014

Fastställd av kommunfullmäktige 2011-12-15

Innehåll:

Sid.3-5:	Inledning/Syfte
-"- 6:	Vision
-"- 7:	Kulturskola
-"- 8:	Bibliotek
-"- 9:	Allmänskultur
-"- 10:	Kulturmiljöer
-"- 11:	Idrott/motion/friluftsliv
-"- 12:	Simhall/Bad
-"- 13:	Turism
-"- 14:	Fritidsgårdar – Ungdomens Hus

Kultur och fritidsplan - Upplands-Bro

Inledning

Upplands-Bro kommun är en del av landets största storstadsregion. Kommunen är en tillväxtkommun med en relativt låg medelålder bland medborgarna. Som förortskommun finns såväl närheten till storstadens utbud som tillgången till stora naturresurser för rekreation och friluftsliv. I Upplands-Bro finns också unika kulturhistoriska värden att förvalta. Vid sidan av en väl fungerande skola och god omsorg om barn och äldre är tillgången till en meningsfull fritid en viktig del i en upplevd livskvalitet för kommunens innevånare. En kommuns attraktionskraft påverkas i hög grad av tillgången till kultur- och fritidsverksamhet. Detta gäller inte bara för alla som redan bor i kommunen utan i lika hög grad för tänkta nyinflyttade och för företag som väljer bland orter vid nyetablering och lokalisering.

Syfte – för vem och varför

Kultur- och fritidsplanen riktar sig i första hand till kommunens innevånare. Planen har som avsikt att visa den service Upplands-Bro kommun i samverkan med andra aktörer vill uppnå inom området kultur och fritid. Planen berör även områden som besöksnäring, kulturmiljö och turistmål som kan tänkas öka kommunens attraktionskraft gentemot andra än de boende i kommunen.

En Kultur- och fritidsplan är ett kommunövergripande dokument som ger uttryck för kommunens samlade ambitioner och syn på verksamhetsområdets utveckling de närmaste åren. Planen är också avsedd att vara ett stöd i det framtida arbetet för såväl förtroendevalda som anställda i kommunen.

Huvuddelen av de områden som tas upp i planen är kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde. Bildningsnämnden ansvarar för formerna för kulturskolans aktiviteter under skoltid, utveckling av modersmålsarbetet och fritidsgårdar. Kommunstyrelsen med samhällsbyggnadsutskottet för samhällsplanering och teknisk infrastruktur. Socialnämnden för god samhällsmiljö och goda levnadsvillkor för personer med funktionshinder.

I arbetet med detta dokument har därför ett stort antal intressenter varit delaktiga. Förutom förtroendevalda och anställda inom olika delar av kommunens verksamhet har även föreningslivet deltagit. Öppna möten för allmänheten har också genomförts.

På vilka grunder vilar en Kultur- och fritidsplan?

Kommunala dokument:

Kommunfullmäktige i Upplands-Bro har antagit ett antal program för den framtida utvecklingen och arbetsinriktningen. Kultur- och fritidsplanen ansluter till dessa program, i vilka det finns ett antal ställningstaganden som berör kultur- och fritidsverksamheten.

I den mycket omfattande **översiktsplanen** läggs bl a den övergripande markanvändningen i kommunen fast. Grönplanen från 2008 och det fördjupade kulturmiljöprogrammet från 2001 är underlag för att bl a användas i kommunens fysiska planering.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och ”Strategi för funktionshinderpolitiken 2011 - 2016”.

Kommunens **folkhälsoplan** pekar på behovet av goda möjligheter till fysisk aktivitet för alla. Vidare ska arbetet inriktas för att uppnå ett minskat bruk av alkohol, tobak och andra droger.

I de **politiska målen 2011-2014** framgår bl a att kultur och aktiviteter på fritiden är en viktig del i vår kommuns attraktivitet.

Bildningsplanen nämner särskilt barns och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande.

Kommunens **biblioteksplan** anger inriktningen för bibliotekens utveckling under de närmaste åren.

Effektivare energianvändning, giftfria kretslopp och effektivare transporter är viktiga mål i den **miljöplan** som antagits.

Kommunens goda möjligheter att skapa livskvalitet genom fritid och rekreation ska marknadsföras sägs i den beslutade **näringslivsstrategin**.

Övriga Dokument

Kultur- och fritidsverksamheten i en kommun är i huvudsak en helt frivillig verksamhet. Med några få undantag är det upp till kommunen att besluta om man vill satsa resurser på dessa områden och i så fall hur mycket. Det betyder att någon statlig reglering genom lagar och föreskrifter i princip inte förekommer med undantag av bibliotekslagen.

Bibliotekslagen villkorar att kommunen ska ha åtminstone ett folkbibliotek. Prioriterade grupper är barn, unga och personer med funktionsnedsättning.

I **FN:s barnkonvention** erkänns barns rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätten att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

I **Lagen om kulturminnen** (1988:950) anges bland annat allas ansvar för fornminnen.

Vissa av riksdagen beslutade politiska mål för den statliga politiken kan också ha betydelse för den kommunala verksamheten även om de inte är direkt styrande.

Dit hör bland annat:

- **Målen för den statliga kulturpolitiken**
- **Den nationella ungdomspolitik**
- **Den statliga idrottspolitik.**

Uppföljning – utvärdering

Kultur- och fritidsnämnden har ansvarat för att en Kultur- och fritidsplan upprättats. Det är också Kultur- och fritidsnämnden som kommer att följa upp och utvärdera planen och rapportera vidare till kommunfullmäktige. Nämnden upprättar inför detta arbete de riktlinjer som ska gälla för uppföljning, utvärdering och uppdatering av planen utifrån de utvärderingar som genomförts.

Trender i samhället

Arbetet med kultur- och fritidsverksamheten påverkas inte bara av de lokala förutsättningar som råder och den politiska viljan hos de förtroendevalda i kommunen. Från tid till annan kommer nya trender och beteenden i samhället in som får genomslag även på lokal nivå i alla kommuner.

Folkhälsodebatten är ett sådant exempel som ställer krav på kommunerna att mer tänka på insatser för äldre med förhoppningen att förlänga den friska delen av livet. Debatten pekar också på behovet av att skapa helt nya förutsättningar för fysisk aktivitet för den stora grupp barn och ungdomar som inte rör sig tillräckligt.

Klimat- och energifrågor ökar ständigt i aktualitet. Detta leder till diskussioner om mer energieffektiva idrottsanläggningar samt ett ifrågasättande av vissa idrotters säsongsplanerande.

Ett minskat deltagande i föreningslivet leder till ett behov av nya sätt att stödja ungdomars spontana aktiviteter utanför traditionellt föreningsliv.

Inom den traditionella verksamheten har **bibliotekens roll** utvecklats till mötesplatser för nya tekniker och informationsinhämtande där kraven på stöd och service är helt andra än för tio år sedan.

Den kommunala **kulturskolan** som under lång tid bara arbetade med just musik är på väg att bli en verklig kulturskola för att möta intressen inom många konstformer.

Den tidigare situationen där kommunen och föreningslivet var de självklara aktörerna när det gällde att äga och finansiera anläggningar och genomföra verksamhet har också förändrats.

Fler privata entreprenörer har tillkommit som på kommunernas uppdrag driver

anläggningar och verksamheter. **Fler föreningar äger och driver egna anläggningar.**

Partnerskapslösningar mellan offentliga, ideella och privata intressen har blivit vanliga.

Den rent kommersiella delen av kultur- och fritidssektorn ökar kraftigt. I takt med att människor är beredda att lägga en större andel av sina inkomster på kultur- och fritidsintressen växer också intresset för sektorn hos näringslivet. Det kan också leda till att kommunens roll som aktör inom kultur- och fritidsområdet påverkas.

Tillgänglighet i form av att ge funktionshindrade möjlighet att delta på samma villkor som alla andra är självklar i all planering som görs. Medborgarnas krav på tillgänglighet i form av anpassade öppettider, ökad service och varierat utbud blir också allt viktigare för kommunerna att leva upp till.

Som tidigare nämnts blir **kulturen och fritiden allt viktigare som strategiska områden** när det gäller en kommuns attraktionskraft och därigenom också den ekonomiska tillväxten på sikt.

Vision

Vi arbetar för en aktiv fritid och kultur med högt värde för dig i Upplands-Bro

I vår kommun vill vi att invånarna ska trivas och må bra. Natur- och kulturmiljöer ska inbjuda till friluftsliv och rekreation året om och vår kultur- och idrottsverksamhet ska ge stimulans och locka till egen aktivitet.

Detta vill vi uppnå genom att:

- erbjuda ändamålsenliga och funktionella anläggningar och lokaler för idrotts-, friluftsliv- och kulturaktiviteter.
- ge stöd till föreningslivet framförallt genom bidrag och tillgång till subventionerade lokaler/anläggningar.
- utveckla marknadsföring och information samt former för sponsor- och partnerskap. Vidareutveckla webbaserade tjänster och en kontinuerligt uppdaterad turist- och fritidskarta. Förbättra skyltningen till anläggningar och besöksmål.
- miljöer för idrott och kultur finns med vid planeringen av nya bostadsområden.
- vi vårdar kommunens olika kulturmiljöer och gör dem tillgängliga för framtida bruk.

Våra verksamheter och anläggningar erbjuder mötesplatser i den offentliga miljön. Både kommuninnevånare och besökare ges goda möjligheter till natur-, kultur- och fritidsupplevelser.

Vi samverkar med föreningsliv, studieförbund och andra aktörer vid olika festdagar, lovverksamhet och andra arrangemang som knyter an till våra verksamheter.

Sedan slutet av 70-talet finns ett nätverk skapat för att samordna det drogförebyggande arbetet. Nätverket har alltmer kommit att inrikta sig på att skapa förutsättningar för att stärka frisk och skyddsfaktorer.

Arbetsätt

Kontinuerlig dialog med brukarna
Service-fokuserat bemötande
Utbildad och kompetent personal
Uppdaterad hemsida
Säkerställa kvalitén genom brukarenkäter inom alla verksamhetsområden.

Långsiktiga mål kan infalla både under och efter planperioden 2011-2014.

Kulturskola

Verksamhetsidé

Kulturskolan ska erbjuda barn och ungdomar i Upplands-Bro kommun skapande verksamhet. Eleverna ska med hjälp av välutbildade pedagoger få möjlighet att utvecklas utifrån vars och ens förutsättningar och intresse. Kulturskolan ska vara en självklar och kompetent samarbetspartner för grundskola och gymnasium. Kulturskolans aktivitet under skoltid ska ske i samråd med grundskolan.

Detta vill vi uppnå genom att:

- erbjuda undervisning i instrumentalspel, sång och dans
- ha fördjupningskurser för den som vill satsa mer
- vara en mötesplats där man får träffa andra med samma intresse
- erbjuda samspel i grupper och orkestrar
- låta eleverna framträda i, för dem, utvecklande sammanhang
- undervisa under eller i samband med skoldagen för största möjliga tillgänglighet
- bredda vårt utbud med teaterverksamhet

Långsiktiga mål:

- Bli en kulturskola för alla åldrar.
- Större ämnesutbud t.ex. bild och form.

Bibliotek

Verksamhetsidé

Samtliga invånare i Upplands-Bro kommun ska ha tillgång till bibliotek som stimulerar lusten att läsa, som väcker nyfikenhet och inspirerar till sökandet efter kunskap. Biblioteken är ett stöd i människors lärande, utveckling och delaktighet i samhällslivet – genom hela livet – och bidrar därmed till kommunens långsiktiga tillväxt.

Detta vill vi uppnå genom att:

- läsinspiration genomsyrar verksamheten
- erbjuda en plats där alla på lika villkor kan ta del av information – ett rum för demokrati
- barns och ungas fria läs- och kunskapsutveckling prioriteras
- erbjuda medier och aktiviteter för personer med funktionsnedsättning
- ge tillgång till olika sorters medier och på olika språk
- samverka med andra kommunala verksamheter som förskola, grundskola, vuxenutbildning, Ungdomens Hus, Språkotek och omsorgen
- fortsätta utveckla bibliotekets e-tjänster
- erbjuda föredrag och aktiviteter som ger inspiration att ta del av dagsaktuella frågor men även hembygdens historia

Långsiktiga mål:

- Ett modernt bibliotek i det planerade kulturhuset i Kungsängens centrum.
- Ökad tillgänglighet i Bro bibliotek.
- Moderniserad biblioteksteknik som ger ökad trygghet och tillgänglighet.
- Föreningsstöd till uppbyggnad av virtuell plattform med bilder och texter av hembygdskaraktär.
- Söndagsöppet som ett led i Brohusets utveckling.
- Samverka med förskola/skola i deras arbete med att utveckla barnens modersmål i förskolan och modersmålsundervisningen i skolan.
- Exponera Svenngårdssamlingen på bättre sätt.

Allmänkultur

Verksamhetsidé

Alla invånare i Upplands-Bro ska ha tillgång till ett rikt kulturutbud av hög kvalitet och möjlighet till eget skapande inom de konstnärliga uttrycken.

Kulturens roll i förskola och skola ska stärkas, utvecklas och vara en integrerad del av undervisningen i enlighet med läroplanens mål.

Upplands-Bro Kommun ska ha ändamålsenliga och funktionella lokaler för kulturaktiviteter.

Konstnärlig gestaltning av bebyggd miljö ger invånarna ett mervärde i vardagen.

Ett rikt föreningsliv inom kulturområdet är viktigt.

Detta vill vi uppnå genom att:

- ha ett varierat utbud av aktiviteter inom de konstnärliga uttrycken
- samverka med föreningslivet avseende program, lovaktiviteter och festdagar.
- samverka med socialförvaltningen för planering av Kultur i vården
- samverka med förskola och skola inom bl.a. "Skapande skola"
- säkerställa att mötesplatser och lokaler för kulturella aktiviteter finns med vid planeringen av nya bostadsområden .
- stödja det kulturella föreningslivet med marknadsföring, coachning, ekonomiskt bidrag och subventionerade lokaler
- arbetet med offentlig utsmyckning och gestaltning av allmänna platser kommer in i ett tidigt skede i projekteringar av ny- och ombyggnationer
- den offentliga konsten tillgängliggörs med konstvandringar, utställningar, handledningar

Långsiktiga mål:

- Ett levande kulturhus med rikt och varierat utbud
- Föreningslokaler och funktionella lokaler för skapande verksamhet

Kulturmiljö

Verksamhetsidé

Det lokala kulturarvet och kulturmiljöerna ska vara tillgängliga för kommunens invånare och besökare.

Detta vill vi uppnå genom att:

- kulturmiljöer synliggörs med informationsskyltar och läggs in i nya turist- och fritidskartan
- besöksparkeringar byggs och vägvisare till kulturmiljöer sätts upp
- skötselplaner för fornminnen följs kontinuerligt och uppdateras i samarbete med Stockholms läns museum
- erbjuda guidade turer och visningar av kulturmiljöer
- skapa ett föreningsarkiv för säker förvaring av lokalhistorisk dokument tillgängliga för framtida forskning
- underlätta för skolorna att förmedla kulturarvet till eleverna

Långsiktiga mål:

- Kvistaberg och Fiskartorpet utvecklas till välbesökta kulturmiljöer.
- Utveckling av kommunens övriga kulturmiljöer till uppskattade utflyktsmål för kommuninvånare och turister

Idrott – Motion – Friluftsliv

Verksamhetsidé

Upplands-Bro Kommun ska ha ändamålsenliga och välskötta idrotts- och friluftsanläggningar. Kommunens invånare ska ha goda möjligheter till idrott, motion och rekreation. Ett varierat utbud av anläggningar ska erbjudas både föreningar och privatpersoner vilket ger möjlighet till både organiserad verksamhet och spontana aktiviteter. Ett rikt föreningsliv inom området är viktigt.

Detta vill vi uppnå genom att:

- samverka med föreningslivet avseende anläggningarnas utformning, innehåll och drift.
- samverka med föreningslivet angående lovaktiviteter och föreningsdagar.
- stödja föreningslivet framför allt genom ekonomiska bidrag och subventionerade lokaler/anläggningar
- utveckla friluftsgårdarna Lillsjön och Hällkana för att ge bättre möjligheter till motion och rekreation.
- skapa möjlighet till spontanidrott i närmiljön – näridrottsplatser
- höja kvalitén på äldre anläggningar genom en långsiktig drift- och underhållsplan.
- medverka i Idrottslyftet och fortsätta att satsa på ”öppen sporthall” så kallad Drive in idrott.
- utveckla möjligheterna till vinteraktiviteter genom skidspår, skridskoslingor, isbanor.
- skapa nya och upprusta befintliga park- och grönområden.
- säkerställa att miljöer för idrott finns med vid planering av nya bostadsområden.
- förbättra möjligheterna att gå och cykla, bl a genom trafiksäkerhetsåtgärder, skyltning och drift/underhåll

Långsiktiga mål:

- Det ska finnas anläggningar av god kvalitet vilket ger möjlighet att utöva de flesta idrotter.
- Kommunens natur med målarstränder, öar, friluftsområden och badplatser ska vara tillgängliga under hela året.

Simhall

Verksamhetsidé

Brohuset innehållande bland annat simhall, gym, reception och café ska vara en inbjudande mötesplats för kommunens alla invånare. Anläggningen ska vara välskött och trygg. Det ska finnas goda möjligheter till motion och rekreation. Simhallen ska vara tillgänglig för allmänheten, förskolor, skolor och föreningar. Verksamheter som simskola, babysim, vattengympa, motionssim ska finnas i utbudet.

Detta vill vi uppnå genom att:

- ha uppdaterade rutiner av drift och tillsyn
- ha badbevakning med personal utbildad i hjärt- och lungräddning
- säkerställa vattenkvaliteten varje dag
- erbjuda bassängtider för olika kategorier av besökare
- erbjuda simskola för 6- och 8-åringar på skoltid

Långsiktiga mål:

- Utveckling av Brohuset - med betoning på tillgänglighet, öppenhet, friskvård. Samarbeten med övriga aktörer i huset, blanda kultur- och fritidsaktiviteter och fungera som en informationsplats.
- Utveckla möjligheterna att ta emot fler badande - bygga ut omklädningsrummen och vattenreningsanläggningen.
- Bredda utbudet i simhallen - baserat på besökares önskemål

Turism

Verksamhetsidé

Upplands-Bro har med sina unika natur- och kulturvärden och sin närhet till huvudstaden alla förutsättningar att ytterligare utveckla denna näring.

Vi har i vår kommun redan idag ett stort antal svenska och utländska besökare och fritidsboende. Besöksnäringen är en tillväxtbransch som av många bedöms ha den största potentialen i Sverige. Neringen skapar nya arbeten och ökad lönsamhet för företag inom servicesektorn. En expansiv besöksnäring bidrar också till att stärka kommunens identitet.

Detta vill vi uppnå genom att:

- ta fram en turistplan för att strategiskt kunna utveckla besöksnäringen i kommunen.
- marknadsföra Upplands-Bro som en attraktiv och välkomnande destination för besökare.
- våra besökare informeras på ett tydligt sätt om vår kommun och de turistmål och aktiviteter som erbjuds.
- besökare erbjuds en väl fungerande service.
- kommunen bidrar till utveckling av nya attraktiva besöksmål.
- slå vakt om vår unika natur- och kulturmiljö.
- Upplands-Bro kommun betraktas som en trygg, kunnig och serviceinriktad samarbetspartner i frågor som rör besöksnäringen.
- fortlöpande utveckla ett levande Upplands-Bro där ett ökande antal människor kan försörja sig året runt genom turism- och besöksnäringarna.
- utveckla infrastrukturen för att underlätta för det lokala näringslivet att bedriva sina verksamheter.

Lågsiktiga mål:

- Antalet besök inom besöksnäringen ska ha ökat med minst 10 % på fem års sikt.
- Antalet årsarbetare inom besöksnäringen ska öka med minst två, på fem års sikt, enligt den Turistekonomiska modellen.

Fritidsgårdar – Ungdomens Hus

Verksamhetsidé

Den gemensamma idén är att utforma verksamheten individuellt och utifrån besökarnas önskemål och behov. Besökarna ges därmed reellt inflytande. Detta kräver stor lyhördhet och flexibilitet hos såväl ledningen för verksamheten som hos personalen.

Den gemensamma grunden för verksamheterna har ett hälsofrämjande perspektiv, arbetet inriktar sig på att stärka frisk och skyddsfaktorer.

Alla ungdomar i Upplands-Bro skall i sitt vuxenliv bära med sig en känsla av att de öppna verksamheterna i kommunen fanns där, mötte, stöttade och utvecklade dem utifrån deras egna behov eller intresse i ungdomsåren.

Detta vill vi uppnå genom att:

Att stödja, följa och stärka individen såväl dagtid som kvällstid.

Dagtid möjliggörs detta genom det aktiva arbetet tillsammans med skolorna. Som deltagare i olika elevvårdsgrupper och i arbetet med utformning och utveckling av handlingsplaner och gemensamma värdegrunder.

Möjlighet genom fysisk närvaro att möta individen i såväl spontana som organiserade möten och som goda förebilder stärka individens självkänsla, självförtroende och förmåga att hantera olika livssituationer.

Kvällstid erbjuds en glädjefylld anpassningsbar arena, där möjlighet till såväl spontan som organiserad verksamhet ges. Tillfällig eller varaktig samverkan skapas med yttre aktörer i syfte att bredda verksamheten. Nämnas kan "Öppen sporthall". Med tydliga regler, lyhördhet, anpassningsförmåga och delade värderingar skapas demokratiska, jämlika, politiskt, religiöst och etiskt obundna trygga mötesplatser. Liksom på dagtid ges tid till spontana samtal med individen, förtroende skapas och därmed bäraktiga relationer mellan vuxen och ungdom. Öppettiderna är anpassade till ungdomarnas fritid. Vid valborg och skolavslutning och vid behov finns ett väl utvecklat samarbete mellan verksamheterna, frivillighetsorganisationerna, polis och sociala myndigheter som fungerar som stöd för ungdomarna i för dem eventuellt utsatta eller riskfyllda situationer. På sommarlovet erbjuds också aktiviteter i samverkan med föreningar och studieförbund, verksamheten flyttar vid dessa tillfällen till för ungdomarna välkända utemiljöer.

Långsiktiga mål:

För fritidsgårdarna:

Att utveckla samarbetet mellan fritidsgårdarna.

Att bidra i arbetet med en handlingsplan för det drog- och alkoholförebyggande arbetet.

Att sträva efter ett gott samarbete med föreningslivet.

För Ungdomens Hus:

Att etablera sig i Upplands-Bro gymnasiets lokaler, samt att undersöka möjligheterna för ett Ungdomens Hus i Kungsängen.